Ч. 26 (11.064). Львів, середа 4. травня 1927 Oplata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перед виборчою кампанією.

Львів, 3. травня 1927.

По інформаціям, які з важким трудом доводиться нам здобувати з огляду на своєрідну конспіративність і таємність польської влади в справі заряджених виборів до громадських і міських рад на території Сх. Галичини (за винятком Львова), на днях має бути покінчена перша фаза виборчої підготовки, а саме укладання виборчих списків (ліст), які є основною базою виборчого акту і його наслідків. Після того наступає чотиротижневе виложення виборчих списків, звязане з реклямаційною процедурою, а вкінці і самий виборчий акт.

Трисдина адміністраційна влада на території Сх. Галичини (всі три воєвідські уряди), по вказівкам згори, зуміла справді законспірувати першу підготовчу фазу виборчого процесу і — правду кажучи — заскочити нас непідготованими, а щонайменше мало підготованими до цього преважного акту. Нервозні заходи і зусилля польських (соймових) партій з метою довести до ухвалення теперішнім збанкрутованим соймом нових самоврядних законів (розуміється, із забезпеченням пануючого польського елементу перед „національними меншостями") з одного боку і вперта мовчанка в цій справі кермуючих урядових чинників з другого — не подавали виглядів на переведення у нас виборів до громадських рад в найближчому часі. В звязку з цею поведінкою польських політичних чинників та на основі дотеперішніх досвідів (наймаркантнішим з них було розписання й опісля відкликання громадських виборів мін. Керніком в 1924 р.) витворився у нас наскрізь оправданий скептицизм. Не диво, що в таких умовинах нечайне розписання громадських виборів на території Сх. Галичини урядом марш. Пілсудського мусіло нас заскочити непідготованими. Ясно, що наша непідготованість чи дотеперішня дуже слабка підготованість — то лише чисто морального характеру — може відємно вплинути на вислід громадських виборів. Коли будемо щирі, то мусимо признати, що позитивно досі ми нічого не зробили, щоби запевнити собі побіду при громадських виборах. Нічого не зроблено теж у напрямі обєднання досі розбіжних українських політичних чинників, нічого не зроблено в напрямі створення одноцілого національного фронту при виборах до громадських рад. Навпаки, в такий важний, може й рішаючий для нашої сили і національного престіжу момент зявляються познаки дальшого роздріблення і розкладу народніх сил, розпочаті вже давніше і тепер завершувані т. зв. радянофільськими чинниками. Не розвинулася досі якслід також агітаційна і вічева кампанія і нема познак, які вказувалиб на її скорий і загальний розмах. Якась рідка байдужість загніздилася в наших радах.

А тимчасом вибори за плечима. Менше-більше від 15-ти літ українські громадяни перший раз мають нагоду шляхом голосування, користуючись — хоч і куріяльним — виборчим правом — встановити свої громадські управи в основних комірках суспільно політичного й адміністративно-господарського життя нашої країни. Не покористуватися цим, хоч і обмеженим, правом в повному обємі, не засвідчити своєї сили, не витиснути на громадському самоврядуванні своєї печаті, не віднести побіди на своїй землі, — це булоб справді необчислима в своїх наслідках катастрофа.

Нашим союзником і товчком у виборчій кампанії до громадських рад є поки-що тільки один стихійний елемент негативного характеру, що криє в собі позитивні вартости. Є це загальна і глибока ненависть нашої маси до руйнуючої, спекулянтсько-розкладової, безобличної комісарщини. Одначе цього мало. У виборчу кампанію треба вкласти означений позитивний зміст, переважно відповідно до місцевих умовин. Загальн кличі у виборчій кампанії повинні основуватися на тезах спільности всіх українців проти елементу чужого і ворожого та єдности всіх чесних, безсумнівно українських елементів села і міста проти елементу нечесного, здеморалізованого, національно непевного або хиткого.

Наші відповідальні політичні чинники, а головно зорганізовані в Українському Національно-Демократичному Обєднанні та Українській Соціялістично-Радикальній Партії певно в найкоротшому часі зроблять всі заходи для тісного обєднання підчас виборчої акції, щоби стати організуючим центром не лише для зорганізованих або підчинених тим партіям мас, але й для роздріблених гуртів нашого громадянства. Є це наказ і вимога сучасної хвилі.

Обєднання українських політично свідомих, національно певних і характерних чинників на терені села не буде представляти більших труднощів. Віримо в здоровий інстинкт села і ми певні того, що тут прийде до обєднання свідомого українського українського елементу навіть понад голови поборюючих себе політичних партій. Зате гірше представляється справа в містах, де український елемент — з огляду на куріяльну систему — є слабий. Тут формальне порозуміння щонайменше цих двох партій є *conditio sine qua non*, якщо український елемент у містах має представляти якусь силу, має мати якесь значіння і репрезентувати авторітет і престіж нації не лише для своїх розсіяних гуртів, але головно для чужинців. Розуміється, шо складовою частиною українського фронту по містах повинні бути також українські соціялістичні елементи, які досі тиняються по всяких закамарках або займають у відношенні до політичного процесу на українських землях обсерваційне становище.

І ще одно: Останні громадські вибори відбувалися на території Сх. Галичини пересічно перед 15 ти літами. Цей протяг часу, виповнений важкою боротьбою і глибокими терпіннями українського народу, був вповні вистарчаючий, щоби навіть професійні правники і досвідні громадські діячі забули виборчу ординацію і спосіб переводжування виборів — тимбільше, що теперішня виборча ординація з пришитим до неї розпорядком тзв. Польської Ліквідаційної Комісії в Кракові є незвичайно складна. Тому, щоби не згубитися в її нетрах, слід би негайно розпочати широко закроєну вічеву акцію, пояснюючи комбіновану виборчу ординацію. Одночасно на місцях треба негайно творити виборчі комітети та інформаційні бюра в повітових осередках.

Громадські вибори — це найважніша справа не лише теперішнього моменту, це справа незвичайно далекосягла в своїх наслідках, бо вона в значній мірі преюдикує наші дальші успіхи або втрати в будучині. Приступаючи до виборчої кампанії, мусимо мати на увазі, що на нас, на нашу здатність до життя, до боротьби і побіди, дивиться не лише весь край, не лише наші брати зпоза тзв. сокальського кордону, але дивиться вся Україна — в Европі, а може й за океаном. На нас дивляться не лише свої, але й чужі. В громадських виборах, в їх досить вузьких, а одночасно й широких рямках, ми нині маємо вчитися побіджати, щоби завтра побідити на ширшій арені і в ширшому обсязі.

Magna charta di lavoro.

Фашистівська конституція праці.

Дня 21. м. м., в легендарні роковини легендарного заложення Риму, Велика Фашистівська Рада під проводом Мусолінія оголосила свою фашистівську „конституцію праці" під назвою: „*Carta del lavoro. Lo Stato corporativo*". Цей твір, що його фашисти уважають переломовим в історії суспільних рухів цілого світу, підготовлювано здавна і його видано з розмислом, для більшого його історичного значіння, в свято римських роковин.

Ця „конституція праці" фашистівської Італії складається з 30 статтей, що діляться на чотири части: 1) Про державу корпораційну і її організації (1—10). 2) Про збірну умову і запоруку праці (11—21). 3) Про уряди приміщення працьовників (22—25). 4) Про обезпечення, опіку, виховання і науку (26—30).

Історично і сутньо найважніші є статті першої части, бо в них міститься ціла ідеольогія „конституції праці". В них сказано, що понад усіми одиницями, групами, партіями стоїть італійський нарід, що представляє з себе духову, політичну і господарську єдність, яка здійснюється вповні в фашистівській державі. Праця у всіх формах є суспільним обовязком і тому вона підлягає державі. Обсяг виробництва й творчости є зі становища національного одностайний і така сама є його мета; все те узмістовлюється в добробуті продукуючих і в розвитку сили нації. Фахові чи синдикатські союзи дозволені й вільні, але тільки синдикат правильно визнаний і підданий наглядові держави має право репрезентувати всіх тих працьодавців і робітників, для яких є заложений, а також устійнювати збірні умови, що обовязувалиб усіх тих, які належать до дотичної ділянки. В збірній умові має найти свій вислів спільність між ріжними чинниками виробництва, а саме шляхом поєднання суперничих інтересів працьодавців і працьовників і їх підпорядкування під вищі інтереси виробництва. В одній з дальших

точок „конституції праці" сказано що держава спирається на корпораціях і уважає підприємчивість одиниць на полі виробництва найуспішнішим і найпожиточнішим засобом для добра нації.

Цією „конституцією праці" нинішня Італія зірвала сміливо як з дотеперішнім економічним лібералізмом в дусі клясичної школи, так і з марксівською теорією про боротьбу кляс. На їх місце поставлено повну гармонію між даючим і беручим, між підприємцем і робітником, між капіталом і працею. Колиб можна було постанови цієї конституції очеркнути якимсь принятим терміном, то ми назвалиб їх соціялізмом на націоналістично-консервативній основі.

Як прийме цю конституцію італійське робітництво з одного й італійський капітал з другого боку, не знаємо. По постановам цієї „великої карти праці" італійське королівство стає державою синдикатською, якої політика змагатиме до того, щоб ціла продукція Італії відбувалася в найтіснішому порозумінні, в якнайцупкішій кооперації між робітниками і працьодавцями. Знавці запевняють, що положення італійського робітництва під фашистівським режімом поправилося. До дальшого поліпшення того положення, до якогось ідеального вирівнання між працею і капіталом прямують саме фашистівські провідники, змагання яких у цьому напрямі вилилися в постановах „великої карти праці".

„Братська" економічна політика Москви.

Постепенна ліквідація цукрового промислу на Радянській Україні.

Від Редакції: Далі подаємо уривок з більшої статті покійного професора Н. Коваля п. н. „Аграрна проблема" на Україні та перспективні пляни", що появилася в III. книжці празького журналу „Вільна Спілка" (за вересень 1926 р.). Уривок цей трактує виключно про політику Москви в ділянці цукрового промислу. Ціла стаття, написана незвичайно талановито і фахово, розкриває на основі цифрових даних, зачерпнених з большовицьких джерел, дуже сумні перспективи для українського селянства, що відчуває тепер особливо на Правобережжю великий земельний голод. Перед війною частина малоземельних селян давала собі сяк-так раду при допомозі культури цукрового буряка. При большовиках і це джерело селянських прибутків на Правобережжю поважно загрожене завдяки економічній протиукраїнській політиці Москви. Цю страшну для українського населення у своїх наслідках політику в ділянці цукровництва саме й аналізує пок. проф. Коваль.

Є на Україні галузі господарства, для яких особливо сприятливі умови і які могли служити великою поміччю для виходу з того тупого кута, в який загнано українське господарство. Одна з таких галузей — цукроварство і насінна справа. Вже до війни Україна мала 222 цукроварні — тобто 92·1 всіх, що були в Росії. Перед війною Україна засівала 554.283

десятини, що давало 93,4 відс. усього буряковогo засіву, нарешті вже тоді давала Україна 80.000.000 пудів цукру, собівартість якого була, рахуючи по 2 карбов. 20 коп. пуд — 400.000.000 карб. Так само і бурякова насінна справа давала кілька десятків міліонів карбованців і вивіз за кордон досяг до півтора міліона пудів річно. Як та так і друга галузь мали всі дані для дальшого буйного розвитку на Україні. Наочний, зрозумілий для всякого селянина результат заведення буряка такий: на Київщині середній врожай пшениці був 71 пудів, що рахуючи 70 коп. пуд, давало валового прибутку не рахуючи соломи 56 руб. 8 коп. з десятини. На тійже Київщині цукровий буряк давав у середньому 851 пудів із десятини, що рахуючи по 14 копійок за пуд, давало 119 р. 14 коп. з десятини (не рахуючи гички, жому, меляси). Таким чином, розширення цеї культури до максімума вже тепер принеслоб велику полекшу малоземельному господарству.

Але що робить „братська федерація України з Москвою", з цією, може, єдиною тепер галузкою інтенсифікації господарства на Україні—може прекрасно свідчити груба на 440 сторінок книжка п. н. „Перспективний плян розвитку цукрової промисловости С. Ф. С. Р." видання 1925 р., написаний Цукротрестом. Цей плян взагалі може служити прекрасним зразком „спеціяльної" економічної політики С. Р. С. Р. відносно України. З того „перспективного пляну" виходить перш за все, що з 222 цукроварень по війні з більшовиками та денікінцями на Україні залишилось тільки 161 та й ті досить обшарпані, бо „самоотверженнійші" зі самоотвержених малоросів, комуніст, бувший голова „Головцукру" К. Шарапенко підчас повстань починав вивозити з українських цукроварень живий та мертвий реманент і навіть частину споруження до братської федеративної в Тульську, Воронізьку та інші губернії. „Перспективний плян" намічує плян відбудови цукрового промислу протягом 8 літ до 1932 р.

Щож цей плян обіцює Україні? Обіцює перш за все, що держава за ці 8 літ стягне з населення за цукор одного акцизу від 2·3 мілярдів до 2·6 та ще крім того безпосередніх податків від 317 до 367 міліонів рублів. Сума досить велика, щоби відірвати з неї добрий шматок на „реконструкцію" та відбудову цукрового промислу. Але „перспективний плян" визначає, що „на реконструкцію" та на нові праці буде асигновано тільки від 232 до 247 міліонів карбованців і що замість продукції цукру в 200 міліонів пудів на рік, яку на 1932 рік проєктували колись цукроварі-капіталісти, більшовицьке господарювання обіцює на тойже рік від 90 до 115 міліонів пудів цукру. Але вся сіль перспективного пляну не в цьому, а в тому, що керманичі цукротресту спостерегли, що за роки світової війни та революції „процес переміщування цукрового промислу відбувався в тому напрямі, що й за останні перед війною десятиліття, а саме, в напрямі з Правобережжя, особливо Поділля, на лівий беріг Дніпра та почасти на схід в Р. С. Ф. Р. Р." Помітивши такий „процес", керманичі Центротресту і свій „перспективний плян" склали так, щоби допомогти цьому „процесові" і перемістити центр відбудови цукрового промислу навіть не з Правобережжя на Лівобережжя, а просто таки до Р. С. Ф. Р. А для нього плян признає: 1) в Р. С. Ф. С. Р. ліквідувати одну цукроварню, а збудувати нових 10, та перебудувати старих 6; 2) на Україні зліквідувати з тих 161, що остались, цілих 16, а нових збудувати 12, та старих перебудувати 16.

З того пляну виходить, нарешті, так, що в 1932 р. Україна буде мати замість теперішніх 161 цукроварень усього 157, і продукція її з теперішньої 81 відс. (від всеї всесоюзної) спаде до 77 відс., а Російська Федеративна Республика буде мати вже 47 цукроварень, а продукція її збільшиться з 19 відс. до 23 (від всесоюзної). „Перспективний плян" для України цілком ясний: за зібрані, головним чином за український цукор, 3 мілярди золотих карбованців вона в 1932 р. буде мати не тільки менше цукроварень ніж до війни, але буде мати навіть менше ніж має тепер. Таким чином один із найсильніших клапанів аґрарної задухи на Україні — інтенсифікацію господарства через цукровий промисл, братські обійми „федерації" обіцюють ще щільніше зачинити, ніж він зачинений тепер.

Але коли для відбудови цукроварства визначений тільки такий „перспективний плян", то в насінно-буряковій справі такийже плян „процесу переміщення" відбувся вже без усякого пляну. Колись вона була скупчена, головним чином, на Правобережжі. Хто не знав великих фабричних корпусів селекційної стації Рабатке і Гізеке у Винниці? Хто не знав центральної селекційної стації в Миронівці, господарства Бущинського і Ломжинського і цілого ряду других менше значних насінних господарств? І саме тут, завдяки довгому, веґетаційному періодові Правобережжя, щастило виводити насіння буряків, що мали в собі 18 відс. цукру, звідси, з Правобережжя експльоатувалось 75 відс. бурякового насіння за кордон. Коли в часі революції ці стації зруйновано або й вони самі занепали — кооперативний „централ", визнаючи всю великанську важність селекційно-бурякової справи для України, взяв її на себе. З кольосальними жертвами і напруженням організував він біля Лубень на 6.000 десятин Центральну Хорошківську стацію, зібрав талановитих співробітників, зібрав, де можна було, дорогоцінні еліти насіння і почав продовжувати справу. Але вже в перший рік роботи налетіла більшовицька ватага на стацію і на місці розстріляно 10 співробітників стації. Тільки одному співробітникові пощастило чудом врятуватись. Родословні виведених ліній насіння були порвані на шматки і кинуті в кров розстріляних.

(Докінчення буде.)

ВІДГУКИ ДНЯ.

Розуміння традиції.

Вже старий боговгодник Нестор, пишучи свій літопис, підмітив недвозначно, „якоже веселіє Руси єсть пити", що не тільки відповідало, але й донині відповідає правді. Нема веселія без питія, хоч... є питіє без веселія.

І саме на цю тему хочу нині написати. Літописець Нестор не докінчив свого спостереження, маю враження, з недостачі місця, або з браку часу. Він, такий бистрий обсерватор рідного побуту, мусів запримітити, що русичі не тільки тоді пють, коли веселяться. Адже як українську душу оповиє жура, як українське серце каменем затяжить у грудях — тоді також і „сумованіє Руси єсть пити". Це знає кожна дитина, яка в такому настрою сама заглядала до чарки або бачила, як заглядали до неї батьки. Це знає інтеліґент і простолюдин, мущина і жінка, богач і літерат.

Вмре комусь жінка, дитина, чи взагалі хтось із рідні, не вдається якийсь інтерес, здохне корова перед доріжанням, програє хтось розправу — тоді обовязково і традиційно „єсть пити".

Але бувають і всенародні, а навіть і вселюдські смутки, серед яких не може русич здержатися від „питія".

Таким вселюдським смутком є між іншим і Велика Пятниця. В той день весь старокалендарський унійтсько-православний світ сумує на згадку і памятку Христових терпінь на Голгофті. Церква заборонила в цей день уживати мяса і веселитися, не згадуючи ні словечком про алькоголі. Це пропущення використував і використовує від віків побожний і боговгодний український нарід у цілій повноті і з великою посвятою. Не так воно слідне на селах, де нарід не має часу віддаватися роздумуванням над сумною річницею, як у містах і містечках, де воно проявляється наглядно, з огляду на більшу важливість і знання міщухів.

Вийдіть ви у Велику Пятницю на вулицю — от хоч би нашого нездобутого Львова, а побачите, скільки українців сумує в той день. Атляс, Кучек, Фукс, Кольонський і Нафтуля пірють, як ніколи, і тисячка кинена з гори напевно не впаде на землю, тільки на голову, або в чарку.

Все, що має трохи часу і здоровля, трохи грошей або приятеля — йде оглядати божі гроби. Від Юра до Волоської, від Волоської до Преображення, А там Пятниці, Василіянок, Онуфрія... Церкви далеко одна від другої, а поміж ними стільки прегарних льокалів, стільки місць, де можнаб посумувати в товаристві!

Львів, видно, має спеціяльно добру марку щодо цього передвеликоднього суму, коли до нього зїзджаються люди навіть із провінції. Це дуже облекшує сум львовянам, які перед Великоднем не мають за що „посумувати".

І я був незвичайно вдоволений, коли стрінув одного доброго знакомого з провінції, який у Велику Пятницю завжди у Львові.

— Дай Боже здоровля! — гукнув за мене.

— Сервус! — зрадів я.

Мій приятель відразу приступив до справи.

— Слухай, зберімся нині десь, підем на оселедця.

— Добре, але під одною умовою, кожний платить за себе.

Приятель з провінції обурився.

— Смішне говорення! Чоловіче, як кавалер, на провінції не маю навіть з ким грошей пустити.

— Гаразд! Отже шеста година під Юром.

— Гаразд!

Ми розійшлися, а вечером ціла група „сумовитих" ждала на приятеля з провінції.

Хвильку побалакавши, пішли ми до Фукса, де „на зачінку" всі платили за гостя, а потім гість з провінції забрав нас усіх і вже на своє конто завів до Волоської Церкви.

Ми посумніли не тільки з огляду на традицію, але з огляду на провінціяльного друга, який не розуміє її.

Галактіон Чіпка.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Прелюдія.

Пос. Райх покликаний ad verbum audiendum.

Варшава, 1. травня 1927.

Довідуюся з достовірного джерела, що провідник східно-галицької сіоністичної партії пос. д-р Л. Райх і секретар тоїж партії д-р Ротфельд покликані до Президії Ради міністрів у звязку з розписаними в Східної Галичині виборами до громадських і міських рад. Урядові чинники, занепокоєні можливістю жидівсько-українського порозуміння у містах, під впливом „кресових лицарів" зі „Звіонз-у" направи ржечипосполітої" і [illegible]страційних чинників, покликали обох лідерів, щоби довідатися про їх становище в виборах до міських рад та перестерегти їх перед наслідками евентуального порозуміння з українцями. З огляду на відомий просто безприкладний опортунізм пос. Райха і тов., можна сподіватися, що буде його відповідь „власть [illegible]".

К.

В. Левицький.

Серед книжок.

Колюмбівська легенда. — Лихий моряк і монограф, та великий поет. — „Наші вчинки тягнуться за нами".

I.

Велика видавнича фірма Пльона розпочала тому щось два роки нову серію книжок під загальним наголовком „Повість великих істнувань" („*Roman des grandes existences*"). Ідея цього видавництва вийшла, здається, від книжки Андрія Морова „Аріель або життя Шелея"; в книжці тій автор, знаменитий знавець англійського життя й письменства, дав прегарну біографію великого англійського поета, біографію, написану на основі довгих студій, значить, вірну в суті своїй, себто у виведенні фактів життя героя і представленні їх розвитку, — та від звичайних біографій відмінну своїм белетристичним тоном і поетичним виповнюванням прогалин, які в знанні життєписних подробиць полишають джерела. Цей рід біографій підпав під смак публики; нині тут є таких романів-біографій вже за двацять, а нових стільки є заповіджених у ріжних видавництвах з-під пера відомих письменників.

Очевидна річ, книжки ці — не однакової поетичної й наукової вартости; одні з них є більше романами, інші — більше історичними монографіями; вяже їх усіх передовсім факт, що писані вони на підставі серіозних наукових дослідів, далі — зусилля закрити „науковий" апарат нот і цитованих джерел, а натомість психольогічно-поетичною інтуїцією оживити образ героя. До романів-життєписів, які є більше казковими монографіями ніж історичними повістями, належить книжка про „відкриття" Америки Христофа Колюмба. Її автор — провансальський поет, історик і дипльомат: Марій Андре. Її заголовок „Справжня пригода Христофа Колюмба*").

Книжка ця, хоч появилася й недавно, то вже викликала чимало гамору в ученому світі. І не тільки в ученому. Бо автор її береться розбивати в нівеч „колюмбівську легенду" — ту саму, яку школярикам усього світа розповідають і подають до вірування — шкільні підручники.

Перекажімо коротко те, що Андре оповідає про Колюмба на підставі свідоцтв його сучасників і на підставі його-ж власних писань.

*) *Marius André, Véridique aventure de Christophe Colomb (Librairie Plon).*

II.

Славу Колюмба вже захитали були два історики, Вінсо і Перера. Андре йде в своїх висновках ще дальше їх, і додає до них справдішній вивід обвинувачення.

Колюмбівська легенда, каже він, була пущена в обіг дуже зручно самим-же Колюмбом; одначе вона —чиста брехня. Колюмб, впевняє Андре, не був геніяльним ученим, переслідуваним за свою смілівість і за новість своїх помислів; його ученість була коротка, худа, наглядно відстала поза ученістю його сучасників. Не був він ні моряком, ні географом, ні космографом. Не вміючи точно кермуватися на морі, він стояв позаду великих мореплавців свого часу...

Чудно таке читати. Та Андре наводить докази; засипує читача доказами.

Колюмб вибирається відкривати Острови, зосібна той острів, про котрий моряки й картографи потихо між собою говорили: „Антілію". Якби він не був вибрався, то Мартин А. Пінзон був би вибрався сам. Тай тільки завдяки саме тому Пінзонові, командантові „Вінти", фльота Колюмба нарешті перестала блукати по океані. Причаливши до Антілії (Гаїті), Колюмб спершу не пізнав її, хоча вона й була зазначена на карті, доставленій йому Ватиканом.

Пізніше, причаливши до Куби, Колюмб впер у себе, що це Китай, і ніяка сила в світі не змогла вибити йому те з голови.

Запертий серед островів, навмання шибаючи від одного до другого, Колюмб довго відмовляється плисти далі на захід, де жде його новий континент—Америка. Коли він нарешті туди причалив, то випередили були його в тому Кабо й Амеріко Веспучі. А Панама, куди він причалив, осталася для нього Азією, раз на все Азією, і ніякі зусилля ні докази сучасників не відняли його від цього „погляду". В епоху, коли кожний день приносив нові причинки до пізнання справдішнього обличча земської кулі, Колюмб сам завзято й уперто держався, сам один, закиненого всіми вірування, що на земську кулю складається шість частей суші й одна часть води, та що Америка — це Індія.

Мало того!

Колюмб був не тільки лихим моряком і рівно марним географом, він був ще гіршим начальником, що знущався над своїми підчиненими, виголоджував їх, то що. Був злобною людиною, веденою жадобою золота. Був жорстоким [illegible] і торговцем невільників — проти [illegible]

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Скнилів чи Закомаре?

Тверезий голос і здорова думка відбивається в статті п. Творидла в „Ділі“ з 15. IV. ц. р. „Ще в справі Скнилова“. Як закомарець, знаючий обставини в Закомарю, і закомарський грунт, мушу підчеркнути вагу слів п. Творидла. Булоб непростимим гріхом продати решту скнилівського грунту під самим Львовом, грунту, якій не лишень, що пентується, але ціна його буде збільшатися, а задержати Закомаре. Не берусь радити, але коли ходить про народне добро, то маю право забрати голос.

Закомарський грунт є і ще довго буде пасивний. Коли Скнилів буде проданий, а задержане Закомаре, то це буде дальша помилка адміністрації, бо змарнує так грунт, цінний дуже з оглядів під Львовом, а з Закомаря все одно користи великої мати не буде, так що скорше чи пізнише приступить до його продажі. Як відомо, Закомаре — це грунт низький, а фільварковий грунт тимбільше, бо перероблений у своїй більшости з сіножатей, земля непропустна, каналізації нема, вода стоїть і вінка дренаж не поможе, бо нема відпливу. Капітал, вложений в землю, не лишень, що дуже слабо процентується, але часто й сам не вернеться. Одиноке, що може піднести вартість закомарського грунту, це докладна каналізація цілої околиці, але до того ще далеко. Про дороги вже й не згадую. Стягають якійсь податок, то в літі, як добре висхне, мабуть можна буде якось переїхати.

Закомарський грунт надавався би евентуально на господарство молочарське, але й це є тим невигідне, що в місці нема перестанку залізниці, щоб можна було відставляти молока до центру. Кураторія мала постаратися про перестанок. Принціпально та справа давно рішена в дирекції залізниць і в розкладах їзди бачимо давно назначений перестанок, але він — не отворений. Сусідні села дали матеріял і працю, будиночок стоїть уже давно, вже помало його розбирають, а кураторія мовчить, якби то не було головно в її інтересі.

Поминаю то, що відсутність залізничого перестанку в місці мусить відбиватися вічкено на господарці, бо це є річ очевидна, але на випадок продажі Закомаря купуючий буде вміти напевно краще оцінити вартість перестанку для фільварку. В кожнім разі така важна справа, яка належить до кураторії і яку кождий бачить, не доказує надзвичайної дбайливости про народне добро.

Закомаре, 21. IV. 1927.

Манчур Теодор.

Війна в Китаю.

Льондон, 2. травня 1927.

З міродатних джерел повідомляють, що китайські власти в Ганкоу найшлись у тяжкім фінансовім і господарськім положенні, тому, що торговельне і промислове життя завмерло. У місті і на провінції китайські власти звернулися з просьбою до представників чужинних промислових і торг. підприємств у Шангаю, щоби відновили свою діяльність у своїх відділах у Ганкоу. Представники ці дали китайським властям відмовну відповідь, мотивуючи її тим, що нема ніякої безпеки і гарантії властей для вдержання ладу і правопорядку в місті. Представники закорд. банків жадають загарантування свободи у переводженні операцій в повновартісній валюті і в шляхотних металях.

Льондон, 2. травня 1927.

Держ. секретар англійської адміралтії заявив у палаті громад, що англійські кораблі дістали приказ відповідати на стріли китайських військ.

Льондон, 2. травня 1927.

З Нанг-Чанг (провінція Кіянг-Си) повідомляють, що місто є в руках терористів. Війська Чанг-Кай-Шека одержали приказ посуватися в напрямі Нанг-Чангу, щоби заняти це місто. Останніми днями Чанг-Кай-Шекові війська розброїли і полонили 7.000 вояків армії Ченг-Чієна, що рекрутується з ріжних відділів 6-ої армії. Відділи ці до недавна займали Нанг-Кіянг.

Агенція Райтера подає, що біля Чінг-Кіянг китайці сильно острілювали два британські кораблі. Кораблі відповіли пальбою і приневолили китайців замовкнути.

Японці покинули всі міста в долині ріки Янг-Це.

Австрійський парлямент.

Відень, 2. травня 1927.

Оконечний вислід виборів до Нац. Ради такий: 86 мандатів здобули зєдинені міщанські партії, соціялісти 71, хлібороби 8.

Самоврядна Рада збереться в червні.

Варшава, 2. травня 1927.

Члени Державної Самоврядної Ради будуть іменовані з кінцем травня ц. р., так щоби ще в травні зглядно з початком червня Рада могла відбути перше засідання.

Підвишка комірного не буде здержана.

Варшава, 2. травня 1927.

Мін-ству внутрішніх справ подали ріжні суспільні угрупування подання з домаганням здержати підвишку комірного для 1- і 2-кімнатних мешкань. Справу цю розглядали поодинокі міністерства, але, мабуть, віднеслися взагалі неприхильно до того проєкту.

Пятнистий тиф.

Залищики, 2. травня 1927.

Останніми днями стверджено, що в Беремянах (п-в. Заліщики) занедужало на пятнистий тиф около 50 людей, з тих 4 померло. До села виїхала санітарна комісія.

Пожежа.

Любачів, 2. травня 1927.

В Олешичах (пов. Любачів) мин. ночі вибухла пожежа в забудуваннях Ант. Бабицького. З причини сильного вітру огонь поширився на сусідні хати. Згоріло 17 хат. 27 родин лишилось без даху над головою. Шкоди виносять менше-більше 160 тис. зол.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·92 і пів — 8·93, канадійський доляр 8·88·50 — 8·89·50, Банк Польський платив за Ню Йорк 8·91, англійський фунт 43·34, швайцарські франки 171·64, французькі франки 34·90, італійські ліри 47, голяндські гульдени 357·10, ч. кор. 26·44, шведські корони 238·40, австр. шілінґи 125·57, німецькі марки 211·16, данціґські гульдени 172·90.

Збіжже.

Пшениця двірська 57·00—58·00, пшениця селянська 54·50—55·50, жито гал. 45·00—45·75, ячмінь броварний 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·00—34·00, ячмінь пастівний 29·25—30·25, овес 36·25—36·75, кукурудза румунська 28·50—29·25.

Т-во охорони воєнних могил.

Установчі збори.

Львів, 3. травня 1927.

Вчора вечером відбулися в салі „Української Бесіди“ установчі збори „Товариства охорони воєнних могил“ у Львові при співучасти делегатів українських установ і читалень львівських передмість та горстки інтелігенції, в тому числі кількох делєгатів з провінції. Разом було до 60 присутніх. На превеликий жаль, не бачили ми зовсім представників українського студентства і це найсумніше з цілих зборів.

Збори отворив короткою промовою радн. С. Стеблецький, згадавши сердечними словами про наш невиконаний обовязок супроти памяти наших поляглих борців. Присутні вшанували память поляглих повстанням, після чого вибрано президію зборів у складі: радн. Стеблецький — голова, п-ні К. Малицька — заст. голови, С. Український — секретар. Після того виголосив реферат про завдання нового Товариства д-р Ів. Німчук.

По рефераті вибрано комісію-матку в складі: проф. С. Левицький, п-а І. Лежогубська, ред. Д. Паліїв. Потім відчитано і пояснено важніші місця статуту й ухвалено членську вкладку, що має виносити 1 (один) золотий річно для всіх, щоб таким чином притягнути до Товариства якнайбільше членів і щоб ніхто не міг відмовитися від неї.

Приступлено до вибору Головної Ради Товариства, до якої на внесення комісії-матки, яке принято одноголосно, увійшли: Бр. Янів — голова, Юл. Шепарович, о. Л. Куницький, Яр. Колтунюк, О. Ігнат, д-р Ів. Німчук, ред. О. Павлів, п-і Крипякевичева, п-і Оксана Левицька і ред. Лев Лепкий — члени, о. А. Шпитковський, І. Лисий і С. Український — заступники. До ревізійної комісії увійшли: радн. Стеблецький, І. Стернюк, П. Постолюк.

Після вибору Головної Ради Т-ва зачалась дискусія, в якій висказано побажання, щоб у Львові і всюди там, де є до того можливість і відповідні умовини, приступлено чимскорше до заснування філії Т-ва, до чого потрібно 10 людей, що підписалиб статут. Окремо висказано побажання, щоб реферат д-ра Ів. Німчука видано друком для його масового поширення.

Закінчила ці збори зазивом до інтензивної праці заступниця предсідателя п-і К. Малицька.

Квестіонар

у справі перепон у веденні курсів для неписьменних.

Справа поборювання неписьменности є істотною справою цілого громадянства. В поборюванні цеї язви заінтересовані всі наші культурні установи, в першу чергу „Просвіта“ і „Рідна Школа“. Та ініціятива тих товариств паралізована заборонами адміністраційної і шкільної влади. Адміністраційна влада відсилає читальні, кружки й філії до шкільної влади, а ця остання каже попросту, що поборювання неграмотности належить до школи. І замість помагати змаганням центральних установ, обі влади робили й роблять ріжного роду перешкоди, спиняючи ту корисну діяльність у відношенні до українського населення, ставлять колоди, котрі вбивають всяку охоту й рухливість товариства.

Обі Централі вище названих Товариств постановили зібрати відповідні матеріяли і на їх основі поробити кроки, щоб положити край такому поступованню на культурному полі та перепонам, ставленим ініціятиві українських освітніх установ і ширшого українського громадянства.

В тій цілі просимо надіслати до Т-ва „Просвіта“ у Львові, Ринок 10, такі дані: 1. Місцевість, почта й повіт. 2. Яка установа чи особа завела, чи хотіла завести курс навчання для неписьменних? 3. Хто уділяв науку (імя, назвиско, звання)? 4. Де відбувалася, чи мала відбуватися наука, в яких днях і порі? 5. Учасники курсу (кількість по полам і вік)? 6. Хто і які перепони робив у веденні курсу (подати кожний дотичний факт у всесторонньому освітленні з наведенням імен виконавців, дати і свідків, а при письменних заборонах і дословний відпис дотичного письма). 7. Чи проти тих заборон згл. перепон зроблено які заходи і які саме та з яким вислідом (подати відписи відповідей на них). Речинець надісланя всіх цих матеріялів установляється невідкличо до кінця травня 1927 р.

Справа дуже важна, тому всі безпосередньо чи посередньо заінтересовані повинні негайно надіслати якнайповніші відповіди на повищий квестіонар.

У Львові, дня 15. квітня 1927 р.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові:

М. Галущинський, голова. *В. Мудрий,* секретар.

За Комісію поборювання неписьменности:

М. Таранько, голова. *Д. Сваляк,* секретар.

НОВИНКИ.

— **„Про виборчу ординацію до громад“.** При кінці цього тижня появиться друком брошура Володимира Целевича про виборчу ординацію для громад. Буде це практичний порадник зі зразками повновластей, рекламацій, протестів і т. п. Замовляти в Народній Канцелярії у Львові, вул. Костюшка ч. 1А.

— **Свячене в читальні „Просвіти“ на Личакові.** Читальня „Просвіти“ личаківської дільниці безперечно одна з найрухливіших і найдільніших у Львові. Вона вспіла зорганізувати в себе зразкову культурно-освітню працю, а попри те обєднати в читальні усі творчі українські елементи Личакова. Найкращим доказом на те вибудування власного дому читальні при вул. Крупярській. Вчора, тобто в неділю 1. травня в 6. год. вечером влаштували личаківці спільне свячене в салі читальні, в якому взяло участь поверх сотні учасників. Посвятили його о. радн. Дуткевич і о. Галянт. Відкрив свято спільного споживання великоднього яйця о. Галянт прегарною промовою. За спільним столом бачили ми крім членів читальні також представників наших центральних культурно-освітніх установ. Побажання складали від Головного Виділу „Просвіти“ гром. В. Мудрий, від філії „Просвіти“ гром. М. Стефанівський, від „Сокола-Батька“ гром. Сахно, від „Народньої Організації українців м. Львова“ її голова А. Березовський. Замкнув офіціяльну часть свята прегарною патріотичною промовою о. Дуткевич. Всі учасники свята винесли з нього якнайкраще вражіння та вийшли бадьорими, скріпленими на дусі і щонайважніше, ще тісніше ніж досі духово та організаційно зближеними й обєднаними.

— **Виїзд українських учених на чужину.** Комісія „Укрголнауки“ рішила вислати цього року на чужину 70 учених центральних українських інститутів з Харкова і 7-ох спеціялістів від мистецтва. Більшість з них лікарі, далі хеміки та фізики. Половина з них молоді, асистенти й аспіранти. Всі вони візьмуть участь у ріжних наукових зїздах у Німеччині, Італії та Франції.

— **Ucrainica.** *„Lidove Listy“* (Прага) ч. 89. приносять статтю п. з. „Україна і більшовизм“; *„Nase Listy“* (Прага) в ч. 28. приносять передову статтю п. з. „Війна за Україну“. В обох цих статтях реклямується особу відомого Остряниці „як признаного всіми українськими національними кругами гетьмана України“. — *„Národní Republica“*, фашистівський празький тижневик, в ч. 16. у статті п. з. „Українці“ взиває до заборони всякої української агітації в межах чсл. республики (так, якби вона не була заборонена!) і договорюється до того, що українці, мовляв, не є ніякою самостійною народністю... — *„Deutsche Rundschau“* (Бромберг) в ч. з 21. і 26. м. м. помістила дві великі інформаційні статті про українську справу; той самий орган приносить у ч. з 27. м. м. передову статтю п. з. „Українці в Польщі“.

— **Один гарний день.** 1-го травня, не весняний, а літній, такий, що аж кортіло впасти на траву і глядіти в небо, приніс у Львові 5 бандитських нападів і одно самовбивство.

— **Що можна найти у Львові.** Недавно передали ми за берлінською пресою звістку, що німецький знавець мистецтва найшов у збірці музею Любомирських автентичні твори Дюрера. Тепер англійський мистецький журнал *„The Burlington Magazine“* поміщує статтю про цю знахідку. Довідуємося звідти, ще більше здивовані, що крім 25 найдених у згаданому музею рисунків Дюрера, найшли там яких 600 рисунків старих мистців, таких як Рембрандт, Дірк, Бруеґель, Бартольоцці Пелеґріні і Тієпольо.

— **Ображений князь.** Чорногорський князь Данило домагається перед паризьким судом заборони фільми „Весела вдовичка“, зробленої на підставі відомої оперетки Леґара, тому, що вона зневажає його родину. Трохи за пізно князь образився. „Весела вдовичка“ облетіла світ ще як оперетка!

— **„Королівський син“.** У Бергії засудили на 4 міс. вязниці російського офіцира Отто Степана, який доказував скрізь документами, що є сином Леопольда бувш. бельгійського короля і баронової Воґан. Але що мав у себе в хаті цих документів за богато — ствердили, що його кров таки не блакитна.

— **Рідке відзначення.** Перший раз в історії Франції признав уряд „академичну пальму“ — кльовнові. Це високе відзна-

---

казів королевої. Був нарешті й систематичним брехуном, а його звідомлення — архитвори обманства.

А проте він таки був — „Колюмбом“, адміралом Кастилії, віцекоролем Індій; він таки вспів вибратися на виправу, переконати і потягнути за собою людей! Як то було можливе? — питається Андре, і відповідає: бо він був, поперше, чудовим поетом і подруге — знаменитим інтриґантом.

Поета в Колюмбі — Андре величає з цілого серця, і справді надзвичайна краса віє від міркувань Колюмба, міркувань, які він списував у своїм дневнику, коли очі його шниряли по далекому, незнаному океані.

Колюмбівська леґенда кожним словом, кожним рисом, суперечить історії тогочасної Кастилії й епопеї справжніх відкривців. Супроти тієї епопеї леґенда ця виглядає наче клевета.

III.

„Наші вчинки тягнуться за нами“ — ось який заголовок дав останній своїй великій повісти старий та невтомний Поль Бурже*).

Це велика, в двох томах, повістярська композиція, з дуже широко розведеною, як звичайно в цього письменника, психольоґічною, моральною й ідеольоґічною закраскою. В романі цім славний — може найславніший в сьогочасній Франції — повістяр знов розглядає питання відповідальности, цим разом не одиничної, а родинної.

Син дізнається, після смерти батька, про злочин, доконаний батьком: чи він має уважати себе за солідарного з батьком і за зобовязаного вирівнати наслідки батьківського вчинку?

Це питання ставить собі Бурже в останньому своєму романі. Щоб одержати відповідь на це питання, Бурже веде нас з Америки в Европу, з часів паризької комуни 1871 р. до початків війни 1914 р., від старого ідеалістичного соціялізму й лібералізму до комунізму наших днів. Драма ідей ускладнюється в цій повісти драмою вчинків — усе те по лінії засад і фільософії раніших романів, як „Ученика“, „Етапу“, „Полуденного Біса“.

Хто любить цей рід поважної й одукоментованої, знаменито скомпонованої повісти, той з вдоволенням і користю прочитає новий твір 75-літного письменника, який належить до рідні великих повістярів, рідні Бальзака і Толстого.

*) *Paul Bourget, Nos actes nous suivent (Plon éditeur).*

чення дають ученим, письменникам і артистам за визначні суспільні заслуги. Тепер його здобув один із найбільше улюблених паризьких громадян, славний „Коко“, який роками, щотижня доводить до нестями пересічно 60.000 осіб. Гумор героя паризького цирку мусить таки різнитись чимсь від гумору звичайних циркових блазнів, коли уряд не лякався... осмішити себе таким вибором. Його справжнє ім'я Рауль Жуви; він одночасно першорядний акробат; має 45 літ.

— **З жіночих рекордів**. За кожним разом, коли читаємо нову сензаційну вістку про довершення якоїсь жінки, здається, що воно перевищає попередні. Тимчасом за якийсь час приходить нове, ще більше. Послухайте: є в Парижі 6-літня дівчинка, Жозетта Тріше, донька дирігента одної орхестри, яка маючи півтретя року вже відріжняла всі тони на фортепяні. Вона заступала раз — жартом! — свого батька і виявилось, що дирігує знаменито орхестрою із 100 людей. Цими днями вона мала дирігувати в однім з найбільших амфітеатрів у Парижі, у Сорбоні, увертюрою „Егмонта“ — Бетовена! При всьому феноменальному музичному таланті вона не перестає бути дитиною, як інші діти і бавитись забавками. — Жаль всувати таку прегарну новинку іншим рекордом: у Деблінгу арештували 30 літню служницю, яка довершила 67 вломів — до чужих пивниць.

— **Світова всячина.** Уряд Злучених Держав установляє своє посольство в Дебліні (півн. Ірляндія): послом буде радник американського посольства в Льондоні Стерлінг. — У Будапешті заборонили святкувати 1. травня під голим небом. — У Варшаві є 9.229 мужчин і 3.455 женщин без праці. А живуть. — Міжнародня комісія в справах авіяції, що радила в Льондоні, признала жінкам право кермувати пасажирськими літаками. — У Чехословаччині випустять небавком срібні 10-коронівки, які будуть першою повновартною монетою республики. — У Женеві відчинили першу міжнародню музичну виставку, в якій бере участь 100 авторів з 15 країв. — Помер визначний віденський акварельїст Едуард Цетше в 83 р. життя. — У липні продадуть у Льондоні з лідитації все приватне майно, залишене бувш. королевою Евгенією. — У Будапешті засудили на досмертну вязницю хорунжого Барабаса за шпіонажу в користь Чехословаччини. — У Відні переїзджають на вулиці річно 4.500 осіб. — На підставі статистики французького мін-ства праці у 1926 р. уродилось у Франції на 52.766 більше від тих, що померло. Є це на 3000 осіб менше уроджених як попереднього року. Франція мала в 1926 р. 40,745.000 осіб. — На острові Реуніон вибух вулькану в супроводі землетрусу; ріка на 30 м. ширини засипана. — Чарлі Чапліна заанґажували до „Варієте“ в Льондоні з платнею 750 фунт. тижнево. — Вірителі гр. Мих. Каролії, якого майно сконфіскував мадярський уряд, домагаються від уряду 1,500.000 пенго.

— **З кіна.** В кіні „Лев“: Кровава влада насильства і злочину; в кіні „Палас“: До сніжних верхів; у кіні „Коперник“: Мацісте в клітці львів.

— **Спрастування помилки.** У вчорашньому числі „Діла“ подано помилково, що на святі 1. травня комуністи під проводом пос. Войтюка здобули на площі Госсевського трибуну П. П. С. і звідси промовляли їх бесідники. Послом, що промовляв з тої трибуни, був не ком. Войтюк, але Маківка (сель-роб.) — У статті „Фахові школи“ („Діло“, ч. 94) в другій колюмні, 14 стрічці згори, пропущено слова: „В усіх державних і міських школах наука ведеться в польській мові“. Між тими останніми важніші ось які: 1. агротехнічні...

— **На прощанню** з приводу перенесення в стан сталого спочинку управителя 3-клясової прилюдної школи в Дулібах під Стриєм Вп. Інокентія Захарієва зложив на його руки Вп. Яків Шмідт начальник громади Дуліби добровільний датток на Рідну Школу в квоті пятьдесять (50) золотих. За так щедрий дар складає Управа Рідної Школи в Стрию жертводавцеві щире „Спасибіг“ і ставить особу п. Якова Шмідта, по народности німця як примір до наслідування нашим українцям. Управа Рідної Школи в Стрию, Стрий 29. квітня 1927. 2066

З вічевого руху.

Віче в Ходорівщині.

Дня 7. квітня 1927 р. відбулося окружне віче в Новосілках у Ходорівщині для громад: Новосілці, Черемхів, Вербиця і Сугрів. Не зважаючи на злу погоду явилося на віче около 500 учасників. Віче відкрила пані Теофіля Глинська, голова Жіночої Секції при філії тов. „Просвіта“ в Ходорові, короткою промовою, а відтак вибрано президію, в яку увійшли: Петро Труш як предсідник, Осип Наконечний як містопредсідник, Михайло Штих як секретар — усі селяни з Новоселець. Предсідник зборів уділив голосу д-ру Трояновi Корн. з Ходорова, який в півторагодиннім рефераті в приступний спосіб засував сучасне невідрадне положення нашого народу в Польщі. З великою увагою вислухали присутні реферату і по короткій дискусії принято відповідні резолюції.

Таке саме віче відбулося дня 10. квітня в Бориничах для громад: Бориничі, Дробичі, Лішки Долішні і Горішні, Чужичі і Борусів. Учасників було около 400. Віче відкрив м'сцевий парох о. Кость Доманович. До президії ввійшли: предс. Чорний Петро, заст. Стефан Шарак, секретар Григорій Ковальчук — усі селяни з Боринич (члени Повіт. Нар. Комітету). Тут виголосив також реферат д-р К. Троян.

Оба віча відбулися заходом Повіт. Народнього Комітету Ходорівщини.

Літературний куток.

— В актах геольогічного інституту в Ленінграді найдено пачку з численними листами Гетого і віршами. Він писав їх до свого приятеля Гебеля, проф. університету в Дорпаті. Син Гебеля був довший час в мінеральогічнім музею Академії Наук у Ленінграді.

— Домовина Віктора Гюго, яка спочиває в Пантеоні у Парижі, має бути перенесена із підземелля наверх до святині на почеснiше місце.

— Юрій Брандес залишив 10.000 томову бібліотеку. Велику частину з неї перебрала рідня і королівська бібліотека в Копенгагені. Друга половина (5.000) буде продавана поодиноко. Є там ще цінні книжки з увагами Брандеса на боці.

— Між посмертними паперами Стріндберга найдено щойно тепер невідому песу „Останній суддя“, яку вчедовзі відограють уперше в державнім театрі в Дрездені.

— Гурток шведських письменників під проводом Ернста Дідрінґа, Сельми Лягерлеф, Альберта Енгстрема і Бо Берґмана звернеться з покликом до шведської суспільности, щоби вона склала по одній короні на памятник Стріндберґові. Памятник стане у Штокгольмі; проєкт зробив різьбар Карль Ельдг; Стріндберг стоїть на обривистій скелі як велитень.

— „Жізнь Іскуства“ повідомляє що в „Художественнім театрі“ Станіславського йде жива кампанія проти відомого актора М. А. Чехова, який живе в дружбі з „неблагонадьожним“ поетом Андреєм Бєлим і хотів грати „Гамлета“ в дусі антропософа Штайнера, отже „реакційно“.

— Французький театральний щоденник „Комедія“ жалується, що в Парижі майже не грають німецьких письменників, а в Німеччині є постійно в репертуарі від 20 до 30 французьких пес.

— Бернард Шов після довгих торгів відступив право на фільмову перерібку з деяких своїх пес і сам приготовлює текст нової фільми.

— Оскар Уайльд, що помер у нужді в маленькім париськім готелику в 1900 році, діждався цікавої памяткової таблиці. Якийсь англієць з пієтизму для великого поета за дозволом власника готелю прибив гарну мармурову таблицю в кімнаті, де помер Уайльд. „Готель д'Альзас“ має віддавна чимало англійських і американських гостей, які заїзджають до цієї кімнати, донині незміненої в обстановці, з пошани для поета.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

о. Л. Куницький: ВІТЕР ВІД МОРЯ. Бібліотека „Нового Часу“. ч. 14. Львів 1927. ст. 100.

Андрей Камінський: ЗАГАДКА УКРАЇНИ І ГАЛИЧИНИ. Львів 1927. Накладом автора. ст. 100.

ЖУРНАЛИ:

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО ч. 5. травень. Зміст: І. Ющишин: Символ інстинкту нації. Культурно-освітня діяльність окружних відділів. *Also sprach Zarathustra.* Чи санація. Зїзд голов і віддпор. В. Окр. Ширше оком. Хроніка.

НОВА ХАТА. ч. 5. травень. Зміст: М. Дорошка: Я слухаю музики. С. Дністрянська: „Леонора“ Бетовена. Жінка в старому Египті. *„Ex libris“* Олени Кульчицької. Довірочний зїзд делегаток „Союзу Українок“. Окруження і характер у житті дитини. Трагедія про жіноче віче. Весняні костюми і плащі. Ручні роботи. Біля. О. Саламанчук: Масаж лиця. Про плекання квітів.

КУЛЬТУРА, 5—6 число за травень-червень. — Зміст: Ф. Енгельс: Пролетарі всіх країн, єднайтеся! В. Ф.: Перше травня — день боротьби. — А. Ісін: Китайська проблема. — Мехмед Емін: Дівчина з сірниками. — С. Олексюк: Куна (Оповідання про те, що діється при шляху революції). — Евг. Крук: Джек Льондон (Біографічний нарис). — Літературні організації на Україні. — Маніфест Літературної Організації „Молодняк“. — Мистецькі конкурси до Х роковин Жовтневої революції.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган українського Т-ва у Львові, трьохмісячник, ч. 1. січень-березень. Зміст: Я. Стефанович. Проєкт будов на Дніпрових порогах. — Проф. І. А. Фещенко-Чопівський. Як метаь реагує на зміни температури, в котрій доводиться йому працювати. — Інж. Желехівський. Криза галицького нафтового промислу. — З технічної літератури. — Новинки. — Терминольогічний куток. — З Українського Технічного Товариства у Львові.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, фаховий господарський орган Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові, двотижневик, ч. 8. Зміст: 1) Свято Воскресения, 2) Інститут сільсько-господарської економіки, 3) Машина в сільському господарстві, 4) Управа тютюну, 5) Добра ростина через те, що невибаглива — болпай, 6) Лист землякам хліборобам (фейлстов), 7) Мокра і суха барабоeffекти, 8) Охорона насіння, 9) Господарські міркування, 10) Добрі овочеві дерева — головне жерело доходів, 11) Сьогорічний річник — хрущ маєвий, 12) Великий шкідник сливових дерев, 13) Перехід від зимової до весняної паші, 14) Добрі ради.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“ двотижневик для українського жіноцтва, Коломия 15. квітня і 1. травня 1927 ч. 8—9. Зміст: Юра Шкрумеляк: Третій день (вірш). У. Кравченко *Gethsemane.* О. Кисілевська: Великодне. П. Кривоносюк: Дві отрої і жіноцтво. І. Блажкевичева: Роля жінки в суспільстві. Жіночий рух: Звіт з діяльности „Клюбу Могилянок при інституті П. Могили в Саскатуні“. Зі Скали над Збручем. Жіноче віче в Бережанах. Мостиска. Ол. Кисілевська: З моїх мандрівок. Як організуються наші сусідки. І. Шміґельська-Климкевичева: Великдень в Жмеринці. Слава Несторенко: Княжа „писанка“. Марянна Гордієвська: Святкування Нового Року. Відділ америк.-канадійський. Д-р В. Сіменович: Сонце. Вага фахової освіти. Великодні свята. Памятаймо про інвалідів. Д-р В. Ганьківський: Земля і хороби. Часть господарська. Що варити і пекти. Солодкі дарунки. Ріжне. Веселий Кутик.

СІЛЬСЬКИЙ СВІТ, ілюстрований господарський часопис. 15. квітня, ч. 8. Львів, вул. Собіського 32.

БЮЛЕТЕНЬ управи Т-ва вояків армії У. Н. Р. ч. 6. березень. Українська станиця при м. Каліші ст. 14.

ПРОМІНЬ, март, ч. 3. ілюстрований журнал для молоді в Канаді.

WALKA Z BOLSZEWIZMEM, miesięcznik.

POLSKI MONOPOL TYTONIOWY, 1919—1925.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру.

Ізбиця-Любельська:
3./V. Маруся Богуславка.
4./V. Чесна Сузанна.
5./V. Вій.

Театр в скорім часі повертається до Галичини і дасть ряд вистав нових штук в Золочеві, Тернополі, Львові, Станиславові, Коломиї і інш. За запрошення, які одержали з богатьох міст сердечно дякуємо. Коли будемо близько завітаємо. 1—2

Осип і Ірена з Никоклонів Скорики зложили замісць повідомлень про своє вінчання 50 зол. на Рідну Школу, за що складає щиру подяку Рідна Школа в Стрию. 2065

Оголошення українського спортового клюбу „Стріла“ у Львові. Подається до відома усім членкам клюбу, що: 1) Вправи на площі Сокола-Батька будуть відбуватися кождої середи і суботи від години 17—19 почавши від дня 4. травня ц. р. 2) Лікарських порад уділяє п-і С. Парфановичівна все в четвер і пятницю від год. 17.—18. в Народній Лічниці вул. Петра Скарги ч. 4. Дальші оголошення будуть подавані на таблиці клюбу в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка. У Львові, дня 2. травня 1927 р. — *Виділ.* 2069

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Повітова Каса хорих в Коломиї.
Ч. 622/27.

Конкурс.

Управа Повітової Каси хорих в Коломиї на підставі вирішення з дня 26. березня 1927 р. розписує отсим конкурс на

директора Каси.

Плата після 7. степення і 20% репрезентаційного додатку.

Письменні оферти слідує вносити до Управи Каси хорих в Коломиї до 15 травня ц. р.

До оферти треба доложити: 1) метрику уродження, 2) власноручно написаний життєпис кандидата, 3) послідне свідоцтво шкільне і по можности всі свідоцтва з дотеперішньої діяльности в первописі або з провіренім відписі, 4) посвідка військової влади дотично військової служби, 5) свідоцтво моральности і польського горожанства, 6) свідоцтво здоровля видане державним лікарем, або лікарем Каси хорих, 7) опінія дотеперішньої Управи про урядування кандидата.

Коломия, дня 28. квітня 1927.

2063 2—3 УПРАВА КАСИ.

Дня 14. мая 1927 р. о год. 2 пополудні відбудуться **Загальні Збори Т-ва ім. М. Шашкевича в Золочеві** з порядком дневним: 1) Отворення Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности уступаючого Виділу і уділення абсолюторії. 4) Вибір нового виділу. 5) Ухвалення висоти членських вкладок. 6) Внески. Вступ на Збори тільки за оказанням легітимації членської. За виділ: *Д-р Ваврик. Лука Семчишин.* 2??

За редакцію відповідає **Василь Мудрий.** Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.